

Organisace pěších jednotek ve světle francouzských názorů.

V srpnovém čísle „Revue d'Infanterie“ z r. 1935 uveřejnil generál Barrard významný článek „Úvahy o našem (franc.) Cvičebním řádu pro pěchotu; pěší družstvo a četa“. Dubnové číslo téže revue z letošního roku přináší osm krátkých článků na totéž téma, v nichž různí autoři jednak polemizují s gen. Barrardem, jednak dávají nové podněty k reorganizaci základních malých jednotek pěchoty. Považujeme tuto diskusi za zajímavou i pro nás, neboť osvětlí i ustanovení našeho nového předpisu P-I-2.

Zavedení spolehlivé a výkonné samočinné zbraně (t. j. nového franc. lehkého kulometu F. M. 24) mělo za následek, že se tato zbraň stala téměř jediným palebným prostředkem pěchoty a že se drobná taktika soustředila kolem ní. Vyplynula z toho organisace čety o 3 družstvech, v kterých základním prvkem byl střelecký roj.*) Byl to důsledek logický s hlediska theorie palby, členění a pohybu. Byl též jednoduchým řešením problému velení čety (trojný systém, zavedený důsledně za války), přenášel však celou tíhu velení na velitele družstva. V tomto smyslu byl od r. 1919 prováděn výcvik důstojníků a poddůstojníků aktivních i záložních.

Gen. Barrard se přiznává, že se tento výcvik nepovedl z mnohých příčin (zkracování přesenní služby, nejasnost, přeplněnost a nestravitelnost předpisů), ale přes to nelze jimi prý zcela vysvětlit fakt, že záložní velitelé, ba i velitelé aktivní dovedou jen nedostatečně zacházet s družstvem a četou v terénu. Hlavní příčinu shledává v tom, že se žádá příliš mnoho od velitelů družstev a že dosavadní pojetí úlohy velitele čety musí být revidováno na základě tvrdých skutečností bojiště a morálních potřeb boje.

IntelIGENCE průměrného velitele družstva nestačí na to, aby strávila všechno, co se jí předkládá. Chceme-li z něho mít velitele, který by si dovedl poradit na skutečném bojišti, jsme nuceni žádat na něm při krátké přesenní službě jen nejnutnější reflexy bojové. Naproti tomu však družstvo je jakožto základní buňka příliš složitá, má 3 prvky, zcela odlišných vlastností (střelce, úderníky, granátníka), které pracují společně jen v některých krajních případech boje. S hlediska pohybu je to celek těžkopádný; s hlediska použití jednotlivých prvků vyžaduje kombinování, tedy schopnost volně usuzovat a se rozhodovat, kterou má v palbě jenom rozený velitel.

Bylo by tedy lepší, kdyby tato kombinace jednotlivých základních prvků pěchoty (střelec, úderník, granátník) byla přenesena na stupeň čety, jejímž velitelem je důstojník, a ponechat poddůstojníkům odpovědnost jen za jeden prvek.

*) Vzhledem k tomu, že studie je značně retrospektivní, používá staršího pojmu „roj“, rozuměj „hlouček“.

Velitel střeleckého družstva by zacházel jen s lehkým kulometem a byl by v tom důkladně vycvičen. Velitel čety by řídil své lehké kulometry (pohyb a palba), své úderníky a granátníky. Kdyby byly ponechány v četě 3 lehké kulometry, měl by 4 prvky: 3 lehké kulometry (s obsluhou) a družstvo granátníků o dvou rojích. Tím by se dosáhlo podle generála Barrarda větší pružnosti v boji a lepší možnosti kombinovat jednotlivé prvky, při stejném počtu vojinů; snad by bylo dobře, kdyby v tomto případě měla četa o poddůstojníka více.

Dnešní Cvičební řád nedává veliteli čety jednoduchých prostředků k ovládnutí čety při postupu v nepřátelské palbě. Velitel čety může dozírat na svá družstva jen na 30—40 metrů, nevykonává však svou hlavní úlohu v úderce; dává se spíše četou strhovat, než aby ji strhoval sám. Při postupu vpřed má být velitel čety vždy vpředu, u čelního družstva, které je takto vedoucím; během celého postupu nemá mít potřebu dát nějaký rozkaz, ledaže by se stalo něco zvláštního. V boji a v palbě nelze velet četě znamenými paží nebo dokonce spojkami. Aby velitel čety měl lepší možnost řídit palbu, bylo by prý snad dobré zúžit poněkud normální šířku čety v boji, kterou dosavadní Cvičební řád ukládá větší než vyžadují potřeby rozptýlení vojsk k zmenšení zranitelnosti.

Po válce prý se stala zajímavá věc. Němci, kteří původně měli četou organizovanou tak, jak navrhuje gen. Barrard, přiklonili se k pojetí francouzskému. Zapomíná se však, že nový Cvičební řád pro německou pěchotu byl vydán pro Reichswehr, která si mohla při dlouhé služební době vycvičit dokonalé poddůstojníky, což nemůže armáda s krátkou presenční službou. Mimo to je prý nebezpečné srovnávat dvě různé armády podle jednotlivých organizačních prvků. Nejde o to, opisovat se navzájem, nýbrž vytvořit v každé armádě systém vyhovující nejlépe vlastním potřebám a možnostem.

Závěr gen. Barrarda je tedy tento: Zjednodušit co nejvíce úlohu velitelů družstev, aby mohli v ní být důkladně vycvičeni během presenční služby. Teprve velitel čety může kombinovat rozmanité prvky své jednotky, bude-li organizována tak, jak autor navrhuje. Také Cvičební řády nutno revidovat, aby byly po stránce taktické hutnější a jasně vytyčovaly základní myšlenky, jimiž je třeba se řídit v každé situaci.

Všimněme si nyní, jaký ohlas měl článek právě uvedený.

Autor „F“ v článku „Fusiliers et voltigeurs“ (střelci a úderníci*) sice uznává, že četa organizovaná podle gen. Barrarda zjednodušuje velení družstvu, má prý však tyto velké nevýhody:

Velení četě se stává velmi obtížným. Velitel čety bez velitelských prostředků (kromě hlasu a znamení) musí řešit úlohy stejného řádu jako na př. velitel praporu. To je příliš velký požadavek na mladého aktivního nebo záložního důstojníka; kromě toho bude asi nastávat roztržení čety snahou o utvoření „palebné základny“, čímž se ofensivní činy stanou monopolem družstva úderníků.

Považuje složení nynějšího družstva za správné a jestliže úderníci zřídka vyhovují, je to tím, že údernický roj v družstvu je příliš slabý a že se při výcviku dbá více na střelce než na úderníky vzhledem ke krátké presenční službě. Při delší službě bude i jejich výcvik lepší. Kromě toho lze zvýšit počet jich, neboť zavedením nového jednotného výstroje, individuální zbraně ráže 7.5 a pásového vozidla k zásobování v boji bude lze ušetřit

*) Články z dubnového čísla „Revue d'Infanterie“ 1936.

na specialisovaných pomocnících, aniž tím klesne zásoba střeliva lehkého kulometu. Ostatně lze pozorovat, že v cizích armádách je poměrně více úderníků v družstvu než v armádě francouzské. Na př. družstvo německé má 1 velitele, 1 zástupce, 1 roj střelců o 4 mužích a 1 roj úderníků o 8 mužích. Družstvo italské má 1 poddůstojníka, 1 roj střelecký o 5 mužích, 1 roj údernický o 9 mužích (z nich 4 mají granátomet).*)

Lze tedy uvažovat o tomto složení francouzského družstva: 1 velitel, 4 střelci, 6 úderníků (z nich jeden desátník velitel roje), 1 granátník (který by byl normálně od družstva odloučen, byl-li by zaveden granátomet s větším dostřelem, než má dosavadní).

Přihlédněme nyní, jak se na věc dívá jiný účastník diskuse, mjr. Ar-mengaud, v článku „Pěší družstvo a četa“. Uznává, že záložní velitelé družstev vskutku nevyhovují, nesouhlasí však se závěry, které z toho činí gen. B. Dává si dvě otázky: 1) Jsou ustanovení o organisaci družstva a čety v Cvi-čebním řádu dobrá nebo ne? 2) Jsou-li dobrá, nedala by se ještě zlepšit, hlavně k zjednodušení výcviku velitelů družstev?

Odpovídaje na první otázku, zdůrazňuje okolnost, že podle zkušeností válečných byla pěchota organisována hlavně s hlediska nejmenší zranitelnosti v útoku. Jednotka 12 mužů může být na frontě 50 m ovládána hlasem nebo znamením, tvoří celek (má prvky palby a pohybu), může být tedy do jisté míry v rámci čety samostatná. Sloučení prvků palby a pohybu v četě tak, aby je mohl velitel čety kombinovat, bude mít za následek v útoku:

větší zranitelnost; družstva střelecká (lehké kulometry) utvoří jakési „baterie“, které nepřítel snadno zjistí; mimo to je nebezpečí, že se bude mužstvo na zúžené frontě čety (viz gen. B.) hromadit kolem velitele čety, čímž se zvětší ztráty, jako r. 1914;

menší kázeň; jednotlivé nesourodé prvky nelze na frontě 100—150 m ovládat (jako družstvo) hlasem a znamením, nýbrž jen spojkami.

V o b r a n ě, kde lehké kulometry normálně nepůsobí bočně, musí být rozděleny podél fronty. Toto rozdělení se dnes provádí umístováním družstev vedle sebe. Při navrhované organisaci by se družstva střelecká a údernická musila umístovat přes sebe, čímž by nastalo trhání taktických svazků.

S hlediska mentality pěšáka by bylo nesprávné, kdyby se lehký kulomet specialisoval, neboť má být hlavní zbraní pěšáka, kterou musí každý jednotlivec znát.

Z toho plyne, že nejlepší je opravdu dosavadní organisace družstva.

Zbývá otázka výcviku velitelů družstev. Nutno si zprvu uvědomit, že ačkoli družstvo má prvky palby a prvky pohybu, dostává vždycky velmi jednoduchý úkol střilet na daný cíl nebo postupovat daným směrem. Manévr se připouští teprve v rámci čety. Velet družstvu v boji není nic složitého. Záložním a někdy i aktivním poddůstojníkům se nedostává hlavně praxe ve velení v terénu. Tato praxe je nedostatečná proto, že poddůstojníci odcházejí do zálohy po jednoroční službě, v níž konali jen funkce desátníka; poddůstojníci aktivní mohli se pro přetížení povinnostmi výcvikovými (dvojitý nástup nováčků!) zúčastnit jen nedostatečného počtu cvičení v rámci větší jednotky.

Tento stav prý se změní zavedením dvouleté presenční služby.

*) Francouzské družstvo má 12 lidí, naše 13, v tom 2 granátníci.

To byly tedy dva hlasy proti návrhu generála B. Všimněme si nyní hlasů, které jsou pro návrh.

Kapitán Renou (Sur les modifications à apporter à notre règlement d'Infanterie pour faciliter le commandement du groupe et de la section) soudí, že úvahy generála B. vyjadřují snad jednomyslný názor instruktorů, že je velmi obtížné vycvičit podle dosavadního Cvičebního řádu dobré velitele družstev a čet. Obtíže rostou u vojsk domorodých (v koloniích). Proto by prý bylo záhodno co nejdříve ČŘ. pozměnit, ovšem tak, aby změny byly co nejmenší.

K tomu cíli navrhuje družstvo tohoto složení: 1 velitel,*) 1 střelec, 1 nabíječ, 2 pomocníci; 1 desátník, 4 úderníci, 1 záložní pomocník. Celkem 11 mužů. Sergeant by velel družstvu a přímo střeleckému roji. Desátník by velel roji údernému, čímž by usnadnil úlohu veliteli družstva. Zrušením granátніка by se družstvo ulehčilo. Zrušením jednoho pomocníka by byl střelecký roj méně těžkopádný i zranitelný. Přítomnost desátníka v úderném roji by umožňovala tomuto roji zúčastnit se zásobování lehkého kulometu střelivem. Družstvo by provádělo pohyby a přískoky za dosavadních podmínek. Takové družstvo by bylo úplným celkem, vhodným pro hlídku nebo stráž nebo osádku jakéhokoliv bojového stanoviště.

Četa by měla 3 stejná družstva (tedy 33 lidí) a malé velitelské družstvo: 1 desátník, 6 střelců (granátníci, spojky, pozorovatelé), celkem 7. Dohromady s velitelem čety a zástupcem 42 mužů.

Velení by se usnadnilo: 1. zúžením normální šířky (v útoku polovina), 2. zrušením střídání pohybu a palby v četě. Četa by postupovala za palebné podpory čtyř sousední, kulometů a p.

Útočný tvar by byl trojúhelníkový: 2 družstva vpředu, rozstup 20 až 30 m, mezi nimi velitel čety; 3. družstvo vzadu (za útoku) v záloze. Nestřílelo by mezerou mezi předními družstvy, nýbrž toliko (v čas potřeby) do mezer mezi četami.

Autoru V. L. by se celkem zamlouval názor kapitána Renoua. Nesouhlasí však s názorem zrušit v četě střídání palby a pohybu (kromě toho se mu nelíbí jedno družstvo stále vzadu); pochybuje též o tom, že by zadní družstvo mohlo normálně střílet mezerami. Kpt. Renou sám ostatně omezuje tuto možnost jen na střelbu do mezer mezi četami sousedními, kdežto zakazuje střelbu mezerou mezi čelními družstvy. Tento rozdíl je příliš subtilní a theoretický. Ba dokonce snad bude tato střelba obtížnější než prostřelování mezi družstvy. Konečně nelze prý vylučovat možnost kombinace palby a pohybu družstev v rámci čety. Není nijak přepjaté ustanovení dosavadního Cvičebního řádu (čl. 461): „velitel čety nařizuje jednoduché manévry, kterými si mohou družstva navzájem pomáhat palbou a pohybem.“ Je třeba si všimnout, že ČŘ. neříká: „střídání palby a pohybu“, neboť družstvo má postupovat buď v důsledku své palby nebo palby družstev sousedních. Nemůžeme-li postupovat, střílí; jinými slovy střídání je důsledek, nikoli příkaz.

Autor V. L. soudí, že musíme být skromní, mluvíme-li o manévru prvních sledů pěchoty. V palbě na neštěstí nezbyvá nic jiného než střílet a postupovat, když to jde. Snad s tím nemá organisace ani co dělat.

Nelze ovšem popřít, že i dnešní ČŘ. je příliš subtilní v příliš akademickém rozeznávání úlohy, která připadá desátníkovi (veliteli střeleckého roje),

*) sergeant = asi náš četař.

veliteli družstva (sergeantovi) a veliteli čty: první velí palbu, druhý ji vede a třetí řídí (commander, conduire, diriger).

Další autor, pplk. koloniální pěchoty Cazeilles, článkem „La transformation nécessaire de l'Infanterie française“ (Nezbytná přeměna francouzské pěchoty) sahá poněkud hlouběji, neboť reaguje proti nynějšímu duchu francouzské pěchoty, jež shledává příliš statickým. Pěchota z r. 1935 nemá prý smysl pro ofensivu a pohyb. To bylo zjištěno na velkých cvičeních táborech. Jednotky postupují příliš váhavě i tehdy, kdy ještě vůbec nebyl zjednán dotyk. Několik dalekých ran z pušky zarazí prý postup čelních v táborech. Jednotky postupují příliš váhavě i tehdy, kdy ještě vůbec trnosti, jež hraničí s bázlivostí. Při zjednání dotyku je vidět nedostatek pružnosti, neschopnost využít vhodných příležitostí a často se bojový sled zarazí před nesouvislou čarou slabých odporů bez jakékoli myšlenky na nějaký možný manévr.

Důvod pro tuto pasivitu vidí autor především v celkovém duchu národa, pokazeném poválečnými pacifistickými teoriemi. Francouz — jinak s krásnými válečnickými vlastnostmi — byl prý vychován k tomu, že uznává jen válku zvanou „obranou“,*) a odvodil z toho podle své logiky i obranné chování v boji.

Ale i duch války z r. 1914—18 — války výhradně statické — žije dále ve francouzské armádě. Pěchota nevěří manévru. Mnozí pěšáci — pro nezdravou extrapolaci správného zákona o všemohoucnosti palby na bojišti — se domnívají, že válka záleží jen v čelním boji, věří jen ve velmi pomalý postup umožněný předcházejícím úplným umlčením nepřitele. Nedostává se smyslu pro využití vhodných příležitostí, zkrátka pro manévr. Na štěstí se už začíná objevovat reakce proti tomu.

Také krátká služební doba (presenčení) je vinna, neboť lze-li nováčka snadno a brzy vycvičit v užívání zbraní v obraně, je velmi těžké vštípit mu reflexy ofensivní.

Výzbroj pěchoty je stále převážně obranná: velké procento zbraní s plochou drahou střely. Zbraní se zakřivenou drahou, jimiž lze zasáhnout krytého protivníka a jež jsou zbraněmi ofensivními, je dosud v pěchotě málo.

V celém světě se projevila snaha využít samočinných zbraní v útoku a zavedení pojmu „palebné základny“, vyjadřující snahu podporovat pěší jednotky za postupu, je toho výrazem. Z toho vyplynula metoda racionálního užití kulometů seskupených v ruku velitele praporu. Je to sice pokrok proti r. 1914—18, ale je to stále jen výpomoc, která ke všemu ještě vyžaduje neobyčejné obratnosti v použití těchto zbraní, a té nebudou mít záložní velitelé při mobilisaci.

Organisace malých pěších jednotek je činitel, který přispívá nejvíce k udržování defenzivního ducha pěšákova a nejvíce brzdí jeho manévrovací schopnosti.

Pěší četa má 3 shodná družstva, což má za následek stejnoměrné rozdělení samočinných zbraní po terénu a jich umístění tak, aby mohly postřelovat celou frontu čty. To je ostatně ustavičnou starostí velitele čty. Nemí pochyby o tom, že vyplývá ze snahy čistě obranné.

Podle dnešních názorů je lehký kulomet hlavní zbraní družstva. Taktika družstva je zcela podřízena užití lehkého kulometu, jemuž se obětuje

*) Po té stránce je na tom náš lid stejně!

všechno. Jeho palba není už jen prostředkem, který má napomáhat úderníkům v postupu, nýbrž sama sobě účelem.

Na manévrech vidíme všeobecně, jak se družstvo kupí kolem lehkého kulometu a tvoří zranitelný cíl. Velitel družstva, který by měl strhovat vojáky kupředu, dává se upoutat střelbou lehkého kulometu, od kterého se malá hrstka úderníků neodváží vzdálit dál než na několik desítek metrů, nemajíc vůdce. A konečně, vždyť se jim neustále vtoukalo do hlavy, že úkolem úderníka je chránit... atd. Lehký kulomet! To ovšem důkladně podlamuje ofensivního ducha malých pěších jednotek. Nezasáhne-li velitel čtyry nebo roty, vidíme zoufalou stagnaci v pohybu, nesmírnou pomalost, plynoucí ne z opatrnosti, nýbrž z naprostého nedostatku smyslu a vůle využít každé příležitosti.

Autor právem poukazuje na německou armádu, která pěstuje v pěšákoví velmi důrazně smysl pro postup vpřed.

Také vliv velitele čtyry je v ofensivním boji mizivý pro obtíže velení. Ve skutečnosti velí jen družstvu, u kterého právě je, ostatní jednájí na svůj vrub.

Co se týká roty a praporu, nelze jejich organizaci vytknout nic vážného. Lze nicméně poznamenat, že velitel praporu, zasadil-li svou třetí pěší rotu, je odzbrojen, neboť byla jeho jedinou možností manévru, a to je v pohybné válce málo. Podpora seskupenými kulomety je za postupu ilusorní vzhledem k vlastnostem kulometu. Ve skutečnosti je většiny kulometů nevyužito.

Co se týká pluku, je to jednotka, která se dá velmi těžko ovládat. Plukovník neví téměř nic o tom, co se děje na jeho široké frontě, a jeho činnost vždycky pokulhává za událostmi.

Autor dospívá k přesvědčení, že je třeba ve francouzské pěchotě zase probudit smysl pro ofensivu a pohyb. Je třeba oživit kult pěchoty, jak se to děje na př. v Německu. K pěchotě se nesmí dávat jen přebrané mužstvo, neboť nejtěžší úlohu ze všech má pěšák, úderník. Ten je představitelem ofensivního ducha! On je to, kdo provádí zteč, plní nebezpečný úkol postupovat do neznáma, na terénu posetém nástrahami, vysлідit nepřítele a vyhnat jej z jeho postavení. Za postupu musí vyvinout ohromné úsilí. Pod tíhou výstroje a výzbroje musí zapomenout na starosti materiální a myslit jen na svůj úkol bojovníka: běžet, plížit se, lézt, sestupovat, vrhat granáty, střílet a konečně skočit na nepřítele. Pěšák by měl být athletem!

Technicky musí být pěšák-úderník dokonale vycvičen, neboť užívá velmi rozmanitých zbraní. Jeho vlastní život i život kamarádů závisí na dobře mířeném výstřelu, na přesném vrhu granátem. Konečně musí mít velmi vybroušený taktický smysl. Měl by tedy být jedincem vybraným.

Bohužel, skutečnost bývá zcela jiná...

Krátká presenční služba se už dokonale vžila a nelze pomyslet na službu delší než dvě léta pro odpor veřejného mínění. Rozmanitost výzbroje u pěchoty vede ke specialisaci výcviku, takže nelze nejprve vycvičit pěšáky dokonale jako úderníky. Spěchem ve výcviku se zanedbává střelba — jež se ostatně cvičí podle zastaralých method, které vedou vojáka k pasivitě. Jediným lékem proti tomu by byla předvojenská výchova s povinným výcvikem ve střelbě, takže pro presenční službu by zbyl jen výcvik taktický.

S hlediska budoucí pohybné války, vyžadující velitelů pružného ducha s velkým smyslem pro manévr a vojáků odvážných a dokonale vycvičených,

je třeba mnohé zdokonalit ve výcviku pěchoty. Nutno věnovat většinu času na výcvik úderníka, na využívání terénu k postupu, na ofensivní střelbu na polní pohyblivé cíle, na zacházení s granáty; nutno se vrátit k výcviku patrače, hlídky.

Bude rovněž třeba reorganisovat pěchotu, aby byla lépe uzpůsobena k ofensivě.

Autor soudí, že organisace družstva ve dvou rojích s různými úkoly byla zavedena za předpokladu, že úderníci mohou manévrovat pod ochranou palby lehkého kulometu. To je však vzpomínka ze zákopové války; v tomto zvláštním případě byl manévr možný podle povahy terénu, v němž se prováděl.

Ve válce pohybné, ve volném terénu to však nejde, leda v terénu zcela drobně členěném, neboť nepatrná šířka družstva nedovoluje manévr uvnitř družstva, a pak je to jednotka příliš malá a slabá, aby mohla bojovat samostatně. Úderníci jsou mimo to vázáni povinnostmi chránit kulomet. Je tedy družstvo sice dobře organisováno pro obranu, vůbec však ne pro ofensivu ve válce pohybné.

Četa se skládá ze 3 shodných družstev, majících obdobné úkoly. Taktika čtyř v útoku má za účel dostat družstva vzájemnou jejich podporou a manévry uvnitř družstev až na ztečnou vzdálenost a odtud jedním skokem na nepřátelské postavení.

Proti této koncepci lze leccos namítnout. Podpora palbou lehkých kulometů čtyř je málo účinná pro velkou rozptýlenost po terénu. Četa o 3 družstvech není s to manévrovat, jakmile se dostane do nepřátelské palby. Velitel čtyř nemůže dávat rozkazy velitelům družstev. Ostatně velitel družstva na tom není o mnoho lépe a družstvo bude nečinné, ježto nemá jednoduchého a vždycky stejného úkolu, ať se situace vyvíjí jakkoli.

Konečně četa podle nynější organisace nemá dostatečného prvku manévrovacího, neboť má málo úderníků. Úderník je totiž hlavní osobou v družstvu; střelec má mu jen usnadnit postup. Není tedy dost lidí k provedení zteče, neboť střelci se jí prakticky neúčastní.

Z toho plyne, že družstvo není uzpůsobeno k ofensivě a k manévru. Základní pěší jednotkou schopnou jednoduchého manévru, je četa pod velením důstojníka. V četě má nastat rozlišení mezi prvkem palby a prvkem pohybu, čímž se usnadní velení, neboť organisace čtyř ve dvou částech s odlišnými, ale vždy stejnými úkoly nevyžaduje zásahu velitele čtyř v každém zvláštním případě.

Četa by tedy měla být organisována takto: dva odlišné prvky s různými úkoly: prvek palby (lehké kulometry) pod společným velením (možnost soustředění palby) a co nejmenší; prvek pohybu (úderníci), co nejsilnější, z jednotlivců lehce vyzbrojených a zvláště dobře vycvičených. Pro zteč by bylo několik úderníků vyzbrojeno samočinnou pistolí.

Pěší rota. Ani dnešní pěší rota není uzpůsobena pro ofensivní boj. Na léhávě se jí nedostává jednotky (která by mohla být docela malá) zbraní se zakřivenou drahou střely.

Prapor. To je pravá bojová jednotka pěchoty. Všichni se shodují v tom, že s hlediska palby v útoku je slabá. V pohybné válce nelze příliš spoléhat na dělostřelectvo při řešení drobných problémů na bojišti. Zásah dělostřelectva vyžaduje dlouhé zastávky pěchoty. Prapor sám musí mít dostatečný počet doprovodných zbraní, které by mohl zasadit co nejbližší paleb-

nému sledu. Činnost jejich musí být rychlá a prudká. Umlčování se musí provádět v mase, neboť malá dotace střeliva nedovoluje dlouho trvající palbu. Zdá se, že je potřeba 6—8 takových zbraní u praporu. Zato počet kulometů může být zmenšen. Těžké kulometry jsou značnou měrou nahrazeny přesnými a výkonnými lehkými kulometry. V útoku se kulometů častěji využije k ochraně boků, k vyplnění mezer. K nim nutno přidat zbraně proti ÚV. a proti letadlům.

Konečně se zdá, že se prapor o 4 pěšících rotách lépe hodí k manévru v pohybné válce, v které se situace vyvíjejí velmi rychle a vyžadují silných záloh.

Vidíme, že se pplk. Cazeilles neleká radikální přestavby základních jednotek pěchoty, a musíme přiznat, že některé jeho podněty stojí za uvážení. Dnešní pěchota — i naše — je vskutku nedostatečně vybavena zbraněmi se zakřivenou drahou střely. Zdá se, že se lekáme počtu 6—8 doprovodných zbraní u praporu, zato se nijak nedivíme, že prapor má dnes 12—16 těžkých kulometů, kdežto na počátku světové války byly 2—4 kusy u pluku! Není také sporu o tom, že kulomet je zbraň převážně obranná.

Podívejme se nyní na zajímavý návrh na složení pěší čety od autora X. (Essai sur la composition de la section de fusiliers-voltigeurs).

Navazuje na článek generála B. a připomíná, že se námítky proti dnešní organizaci základních pěších jednotek objevily už r. 1920, kdy četa z roku 1918 byla nahrazena četou o 3 stejných družstvech. Tato četa měla některé (vážné) nedostatky a v přepracovaném Cvičebním řádě z r. 1928 byla zase více zdůrazněna úloha velitele čety a reagováno proti chybnému pojetí manévru uvnitř družstva, plynoucímu z jeho rozdělení na dva roje. Na neštěstí však úspora personálu v četě v prospěch velitelských orgánů velitele čety šla na vrub úderníků. Četa z r. 1928 měla 4 poddůstojníky a 4 desátníky, na 32 lidí, ale žádný z nich nevedel úderníkům. Později se shledalo, že četa svým složením špatně vyhovuje racionálnímu použití úderníků.

Četě z r. 1928 se vytyká hlavně to, že:

úloha velitele družstva je velmi složitá,

úderníci jsou příliš zatlačováni do pozadí,

úderníkům nikdo nevedl,

přílišná zranitelnost skupiny, která se stále drží u lehkého kulometu (velitel družstva, desátník, střelec, nabíječ).

Tomu by se podle autora X. dalo pomoci tím, že by se za základ organizace vzala četa z r. 1918 o dvou shodných poločetech s těmito zlepšeními:

dát veliteli čety místo pouhého zástupce velitelský personál (pozorovatele a spojky) a roj o 1 desátníku a 3 mužích, který by užíval granátů puškových nebo speciálního granátometu;

každé poločetě dát dva lehké kulometry (neboť nelze prý si dobře představit, proč se nejllehčího a nejohroženějšího lehkého kulometu užívá jednotlivě, ač se kulometů těžkých užívá vždy v družstvech o 2 kusech); zvětšit počet úderníků.

Četa by tedy podle autora X. vypadala takto:

velitel čety: důstojník anebo rotmistr,

velitelský roj: 1 poddůstojník, 1 pozorovatel, 1 spojka,*)

*) Bylo by výhodnější, kdyby byli po dvou.

granátnický roj: 1 desátník, 3 muži (obsluhující 4 granátometry na pušku nebo 1 speciální granátomet společný),

dvě poločety, shodné, každá pod velením sergentea,*) jeho zástupce, a mající: 1 družstvo střelecké, 1 družstvo údernické.

Družstvo střelecké by mělo 2 lehké kulometry obsluhované:

1 desátníkem, 1 střelcem, 1 nabiječem a 2 pomocníky,
1 svobodníkem, 1 střelcem, 1 nabiječem a 2 pomocníky.

Družstvo údernické by mělo:

1 hlídku o 1 desátníku a 3 mužích,
1 hlídku o 1 svobodníku a 3 mužích.

Celkový počet: 1 velitel čety, 5 poddůstojníků,**) 5 desátníků a 37 vojinů.

Tato organisace by měla podle autora tyto výhody:

S hlediska velení by každý velitel čety, poločety a družstva měl náhradníka. Každý z nich by dostal jednoduchý úkol.

Velitel čety má velitelský roj s granátníky a dvě shodné poločety. Velitel poločety se svým zástupcem by si mohl počínat jako velitel nového německého družstva; podle situace v boji by velel družstvu střeleckému nebo údernickému.

Velitelé družstev jsou specialisováni buď v úloze palby nebo pohybu.

Velitel střeleckého družstva zasazuje zásadně jen jeden lehký kulomet; použije druhého, jen chce-li zesílit palbu nebo nahradit první kulomet (vyčerpané střelivo, porucha a p.);

s hlediska užití v boji se dá taková četa lépe přizpůsobit rozmanitým okolnostem pěšího boje, jak v přibližování, tak v útoku (snadné střídání palby a pohybu), zjednání dotyku a p.

Autor poznamenává ještě, že by pěší rota mimo jednotky doprovodných zbraní mohla mít 3 pěší čety, čímž by se ušetřilo 19 lidí,***) měla by stejný počet lehkých kulometů (12) a místo 12 rojů po 4 údernících bez velitelů by měla 12 hlídek se stejným počtem, ale vedených veliteli.

Major Henri Laporte v článku „Les matériels nouveaux et l'organisation des unités d'infanterie“ studuje vliv zavedení nového materiálu na organisaci pěších jednotek.

Starý moždíř Stokes byl nahrazen moždířem 81 mm vzor 1927-31, který je výtečnou doprovodnou zbraní. Jeho ofensivní hodnota je tak značná, že bude třeba co nejdříve zvýšit dosavadní počet 6 kusů u pluku.

Zavedení obrněného terénního vozidla k zásobování střelivem (chenillette de ravitaillement) je dalším velkým a šťastným pokrokem. Také dělo 25 mm bylo v řadách pěchoty uvítáno. Objevil se však problém počtu těchto zbraní u pluku.

Zdá se též, že bude odstraněno dvojí střelivo u pěších jednotek†) zavedením pušek ráže stejné, jako mají lehké kulometry. Ale to bude mít za následek odstranění dosavadních puškových granátů V. B. a jejich nahrazení novými, nebo zavedením nového granátometu, který by se dal lépe obsluhovat v poloze v leže.

*) Se zkouškou na velitele čety.

***) Ve Francii poddůstojník počíná sergeantem (asi náš četař); svobodník sluje „vojin 1. třídy“.

****) 4 staré čety po 40 = 160; 3 nové čety po 47 = 141.

†) Střelivo u franc. lehkých kulometů má menší ráži (75 mm) než u pušek (8 mm).

Konečně se vyskytují hlasy, aby pěší roty byly vybaveny doprovodným moždířem ráže 60 mm.

Tento všečen nový materiál by způsobil reorganizaci pěších jednotek, která by mohla vypadat asi takto: Pluk by se skládal:

z plukovní roty (kulometry, moždíře 81 mm, děla 25 mm),

z tří stejných praporů; každý by měl

3 pěší roty po 3 četách, po 3 družstvech a 1 četě doprovodné,

1 rotu doprovodnou o 3 četách kulometných a jedné četě doprovodných zbraní (moždíře a kanony).

Složení jednotek, jež mají být postaveny, by bylo toto:

plukovní rota by měla 3 čety kulometné, 2 čety po 3 dělech 25 mm a 1 četě moždířů 81 mm;

četa doprovodných zbraní u doprovodné roty by měla 1 družstvo moždířů 81 mm a 2 děla 25 mm;

doprovodná četa pěších rot: 1 družstvo o 2 kulometech 7.5 mm vz. 1931 na lehkém podstavci a 1 moždíř 60 mm.

Tato organizace by měla tu výhodu, že by každý velitel měl prostředky jak ofensivní, tak obranné; byla by rozřešena palčivá otázka přidělování kulometů pěším rotám; velení by bylo na všech stupních homogenní, neboť každý velitel by měl pro svůj manévr tři jednotky téhož typu (družstvo, četa, rota, prapor) a jeden prvek pro podporu, dotovaný materiálem, který potřebuje k účinnému zásahu v svém pásmu činnosti; vhodný kompromis mezi nezbytnou decentralisací prostředků a možností centralisace.

Vedle těchto výhod se zdá, že navrhovaná organizace má nevýhodu zmenšení počtu úderníků. Ale zavedením pušky ráže stejné jako u lehkého kulometu, rozdělením kulometného střeliva mezi všechny vojiny družstva, změnou výstroje pěšáka, zásobováním obrněnými vozidly, by bylo možno zrušit dva pomocníky ve střeleckém roji a zvětšit tak o 2 muže roj úderný v každém družstvu. Celkové zmenšení by se projevilo jen 3 úderníky na četě (granátníci jsou zvlášť), což by bylo vyváženo výhodami navrhované organizace.

Kromě toho by se družstvo dalo rozdělit na dva nestejně roje; jednomu by velel střelec, druhému 1. úderník (oba by byli svobodníky), kdežto velitel družstva a desátník by se střídali ve velení oběma rojům, jako je to v německé armádě.

*

Zajímavá diskuse, kterou jsme zde co možná stručně uvedli, je zakončena prozatím (neboť lze očekávat ještě další příspěvky) článkem generála Barrarda „Organisace a výcvik“. Zabývá se v něm otázkou výcviku kádrů v zacházení s pěchotní palbou, a to jen pokud jde o jednotky pěší, t. j. o lehký kulomet v četě.

Připomíná, že ČŘ. rozděluje úkoly mezi velitele takto: velitel čety: řízení palby, velitel družstva: vedení palby, velitel kulometu: velení palby.

To je trochu jemné rozlišování, které se dá udělat lépe na papíře než v terénu.

Řízení palby je definováno ČŘ. takto:

a) určit velitelům družstev část cíle, jenž se má postřelovat; stanovit počáteční hledí; b) stanovit přibližnou spotřebu střeliva; c) rozkaz k zahájení, event. k přerušení palby.

Představme si velitele čety v útočném boji na jeho předepsaném místě, buď uprostřed čety, 50 m od každého družstva, nebo u jednoho z družstev, t. j. 60—80 m od druhého.

Podle druhého předpokladu nebude moci — kromě zastávek v dostatečně krytém postavení — dát svým podřízeným rozkazy k palbě; cíle bude moci určit jen spojkou. ČŘ. tedy předpokládá, že cíl anebo cíle jsou známy a dobře zjištěny před zahájením postupu od jednoho postavení k druhému, což bude výjimkou, neboť právě svým pohybem přinutíme protivníka, aby se ukázal. Cíle se tedy objeví nenadále a často ve směru odchylném od směru postupu čety. Činnost velitele čety se tedy spíše projeví tím, že dá úkol a prostor, který třeba mít v patrnosti, při čemž bude ponechána značná iniciativa velitelům družstev. Při zastávkách bude snad moci provést rychlou kontrolu, za pohybu pak se omezí na všeobecný dozor na nebezpečný horizont. Z toho plyne, že určení hledí velitelem čety bude řídkým a zvláštním případem — aspoň v ofensivě.

Pokud jde o omezení spotřeby střeliva, je to věc velmi nebezpečná; úkol musí být splněn a nepřátelský ohlas nelze předvídat. Moderní boj potřebuje především dostatečného zásobování, aby palebné úkoly mohly být účinně splněny. Nutno ovšem zabránit plýtvání — a k tomu právě svádí organizace, která prakticky izoluje velitele družstev. Ostatně mu nezabráníme nuceným omezením spotřeby střeliva, nýbrž výchovou kádrů v užívání palby.

Rozkaz k zahájení palby a k přerušení? To si vynutí nepřítel, reakce musí být téměř okamžitá. Jakmile dá velitel čety rozkaz k palbě (usoudiv, že nelze již bez palby postupovat), je zahajování a přerušování palby úplně v rukou velitele družstva.

V závěru lze říci, že úloha dávaná ČŘ. veliteli čety, není v souladu s dnešními bojovými tvary a chtěj nechtěj nutno decentralisovat.

Vyplyvá z toho však též, že s hlediska palby je úloha velitele družstva — vedení palby — úlohou nejdůležitější. ČŘ., který si tu trochu hraje se slovy, si to asi sám uvědomuje a dává veliteli družstva jednou rukou to, co mu běře s hlediska velitele čety. Taková nejistota je však velmi nebezpečná . . .

Úlohou velitele družstva (záložníka!) je objevovat cíle, na které podle úkolu má působit, řídit na ně účinnou palbu co nejrychlejší, ale neprodužovat ji zbytečně, zesilovat anebo zeslabovat ji podle potřeby, zachytit okamžitě prchavý cíl v pohybu atd. atd. To je mnoho nejrozmanitějších problémů, vyžadujících vždy naléhavého řešení, v nichž se opoždění nebo chyba těžce mstí.

Výcvik velitelů čet a družstev ve vedení palby samočinných zbraní je tedy snad nejhlavnější částí jejich výcviku a s hlediska palby je úloha velitele čety i družstva stejná. Velitel čety ostatně musí kromě toho ještě kombinovat palbu svých 3 lehkých kulometů a vždy na ni dohlížet. Oba velitelé však musí umět stejně „vést“ palbu.

*

Ponecháváme čtenářům, aby si z toho, co bylo uvedeno, odvodili své závěry a hlavně je srovnali s ustanoveními našeho nového Cvičebního řádu pro pěchotu. Vidíme, že všude je snaha neuztrnout na formulích, nýbrž přizpůsobit se novým poměrům, sledovat pokroky, zkrátka pokračovat s duchem času. Kdo nepokračuje, jde zpět.